Lieta Nr. 131016014
104AA-0209-15/4

SPRIEDUMS

Rīgā, 2015.gada 19.februārī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese L.Šteinerte
tiesneši I.Vīgante un G.Kveska

rakstveida procesā Rīgā, Abrenes ielā 3, izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu sakarā ar SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2014.gada 17.oktobra spriedumu, un

konstatēja

Ar Valsts darba inspekcijas (turpmāk tekstā - VDI) Zemgales reģionālās darba inspekcijas vecākās inspektores Irēnas Jakovļevas 2013.gada 4.oktobra lēmumu Nr.12R-373-2013-029 SIA /Nosaukums A/ saukta pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk tekstā - Latvijas APK) 41.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, par to, ka SIA /Nosaukums A/ nav noslēgusi rakstveidā darba līgumus ar darbinieku /pers. E/, tādā veidā pārkāpjot Darba likuma 28.panta pirmajā daļā un 40.panta pirmajā daļā noteikto, un sodīta ar naudas sodu 711.44 *euro* (500 Ls) apmērā (lietas 18.-20.lapa).

Ar VDI direktora R.Lūša 2014.gada 7.janvāra lēmumu Nr.12OS-06/2-2014-05-05/9 VDI Zemgales reģionālās darba inspekcijas vecākās inspektores 2013.gada 4.oktobra lēmums Nr.12R-373-2013-029 par administratīvā soda uzlikšanu atstāts negrozīts, bet administratīvais naudas sods noteikts 700 *euro* apmērā.

Par minēto lēmumu SIA "GBR serviss" iesniedza sūdzību Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā, lūdzot lēmumu atcelt.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2014.gada 17.oktobra spriedumu VDI direktora R.Lūša 2014.gada 7.janvāra lēmumu Nr.12OS-06/2-2014-05-05/9 atstāts negrozīts un SIA "GBR serviss" sūdzība noraidīta.

Tiesa konstatējusi, ka Ar 2013.gada 4.oktobra lēmumu SIA /Nosaukums A/ saukta pie administratīvās atbildības par Latvijas APK 41.panta otrajā daļā paredzēto pārkāpumu.

Atbilstoši Latvijas APK 289.[13]panta trešajai daļai, tiesa pievienojusies augstākas iestādes lēmumā norādītajiem apstākļiem par administratīvā pārkāpuma konstatēšanu.

Tiesa norādījusi, ka Latvijas APK 41.panta otrajā daļā noteikta administratīvā atbildība darba devējam par darba līguma nenoslēgšanu rakstveida formā.

Darba likuma 28.panta pirmā daļa nosaka, ka darba devējs un darbinieks savstarpējās darba tiesiskās attiecības nodibina ar darba līgumu. Atbilstoši Darba likuma 40.panta pirmajai daļai darba līgums slēdzams rakstveidā pirms darba uzsākšanas, savukārt minētā panta sestā daļa paredz, ka darba devējam ir pienākums gādāt par darba līgumu noslēgšanu rakstveidā un veikt noslēgto darba līgumu uzskaiti.

Tiesa secinājusi, ka atbilstoši minēto likuma normu regulējumam darba līgums slēdzams rakstveidā pirms darba uzsākšanas.

Tiesa konstatējusi, ka ar lietas materiāliem kopumā pierādīts, ka 2013.gada 22.maijā, veicot pārbaudi būvobjektā, konstatēts, ka sarga/dežuranta pienākumus veica /pers. E/ bez rakstveidā noslēgta darba līguma. Darba attiecības ar SIA /Nosaukums A/ pārtrauktas 2013.gada 30.aprīlī.

Tiesa konstatējusi, ka ar lietas materiāliem pierādīts, ka /pers. E/ pildīja sarga/dežuranta pienākumus SIA /Nosaukums A/ apsardzes pakalpojumu sniegšanas objektā. No lietas materiāliem redzams, ka /pers. E/ ir bijis zināms veicamais darbs un tā izpildes kārtība. Aktā par konstatētajiem faktiem (l.l.93-94) norādīts, ka /pers. E/ paskaidroja, ka viņš strādā pēc grafika – diennakti strādā, divas diennaktis ir brīvs; saņem vismaz minimālo algu; darba devējs – SIA /Nosaukums A/.

Tiesa norādījusi, ka tai nav pamata apšaubīt šos paskaidrojumus, jo tie sniegti kontrolējošās institūcijas (Valsts darba inspekcijas) amatpersonai notikuma (aptaujas) vietā. Paskaidrojumos norādītais par izpildāmo darbu apliecina personas pastāvīgu nodarbinātību, nevis vērtējams kā atsevišķa, ar nodarbinātību nesaistīta uzdevuma izpilde, kā to norādījis sūdzības iesniedzējs, proti, ka /pers. E/ kā bijušais darbinieks aizvietojis objektā citu darbinieku pēc tā līguma.

Tiesa secinājusi, ka minētie apstākļi kopumā apliecina, ka /pers. E/ tika nodarbināts būvobjektā sarga/dežuranta darba pienākumu izpildei bez rakstveidā noslēgta darba līguma.

Sūdzības iesniedzējs norādījis, ka /pers. E/ aizvietoja objektā darbinieku pēc tā patvaļīga lūgumu, par ko sūdzības iesniedzējs nebija informēts.

Tiesa norādījusi, ka tās ieskatā šis apstāklis neizslēdz konstatēto pārkāpumu, jo, pirmkārt, lietā iegūtie pierādījumi apliecina /pers. E/ nodarbinātību bez rakstveida darba līguma, otrkārt, atbilstoši Darba likuma 40.panta sestajai daļai tieši darba devējam ir pienākums gādāt par rakstveida darba līguma noslēgšanu. Šī norma izslēdz tādu apstākļu iespējamību vai atsauci uz tiem, kas pieļautu nodarbinātību pirms rakstveida darba līguma noslēgšanas. Treškārt, tieši darba devējs nodrošina darba izpildes kārtību, organizē darbu utt. (Darba likuma 54.pants). Tādējādi arī sūdzības iesniedzēja norādītajā situācijā, ka darbinieks, neinformējot sūdzības iesniedzēju, palūdza citai personai izpildīt darbu, sūdzības iesniedzējam kā darba devējam vajadzēja zināt un tas varēja nodrošināt kontrolētu darba vidi (darba kārtību), izslēdzot iespēju/pieļaujamību darba grafika maiņai bez darba devēja (sūdzības iesniedzēja) ziņas. Līdz ar to šis apstāklis neizslēdz administratīvās atbildības pamatu.

Līdz ar to tiesa secinājusi, ka SIA /Nosaukums A/ ir pamatoti saukta pie administratīvās atbildības atbilstoši Latvijas APK 41.panta otrajai daļai.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 32.pantu, nosakot sodu, tiek vērtēts gan pārkāpuma raksturs, gan pārkāpēja personība un

atbildību ietekmējošie apstākļi.
Vērtējot pārkāpuma raksturu un tā izdarīšanas apstākļus, tiesa secinājusi, ka pārkāpums ir saistīts ar personu nodarbināšanu bez rakstveida līguma. Nodarbinot personas bez rakstveida darba līguma, šīs personas zaudē juridisku aizsardzību, jo rakstveida darba līgums pēc savas būtības ir juridisko garantiju (sociālo, atpūtas un citu) nesējs.
Tādējādi tiesa secinājusi, ka pārkāpumu nevar vērtēt kā maznozīmīgu, tajā skaitā ņemot vērā to, ka sūdzības iesniedzējs ir komersants, kas nodarbina darba ņēmējus.
Tiesa norādījusi, ka nosakot sodu, ir vērtējami apstākļi, ka pārkāpējam agrāk nav bijuši fiksēti šādi pārkāpumi, pēc konstatētajiem apstākļiem ar darba ņēmēju ticis noslēgts rakstveida darba līgums.
Tiesa secinājusi, ka minētie apstākļi kopumā liecina, ka iestāde pamatoti ir piemērojusi sodu minimālās soda sankcijas robežās, tādējādi sasniedzot soda mērķi, kas pilda gan sodošo funkciju, gan arī preventīvu funkciju, lai persona turpmāk nepieļautu šādus pārkāpumus.

Par minēto spriedumu SIA /Nosaukums A/ iesniegusi apelācijas sūdzību, kurā norāda, ka 2013.gada 22.maijā Zemgales reģionālās Valsts darba inspekcijas (turpmāk tekstā arī - ZRVDI) inspektori veikuši pārbaudi būvobjektā pēc adreses /adrese A/, kuras laikā tika aptaujāti būvobjekta apsargi. Tāpat ir veikta dokumentārā pārbaude. Aptaujas laikā objektā esošā persona /pers. E/ ir norādījis, ka viņš strādā SIA /Nosaukums A/ pēc grafika. Tāpat tālākās pārbaudes laikā konstatēts, ka /pers. E/ nav noformētas darba tiesiskās attiecības ar SIA /Nosaukums A/. ZRVDI inspektori pārbaužu laikā konstatētos faktus ir interpretējuši kā pārkāpumus, kā rezultātā 2013.gada 19.septembrī ir sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols AM 021622. 2013.gada 22.maijā būvobjektā pēc adreses /adrese A/ pēc SIA /Nosaukums A/ grafika bija jāstrādā SIA /Nosaukums A/ darbiniekam /pers. J/. Bet viņš nav varējis ierasties darbā un patvaļīgi palūdzis bijušo kolēģi /pers. E/ viņu aizvietot, pie tam, par to neinformējot SIA /Nosaukums A/ vadību. SIA /Nosaukums A/ vadība nav zinājusi par šo /pers. E/ strādāšanu. Tādejādi SIA /Nosaukums A/ nav pārkāpusi nekādus normatīvos aktus, jo nevienu nav nodarbinājusi bez darba līguma. Šie argumenti norādīti pie protokola sastādīšanas, pie lēmuma pieņemšanas, pie pārsūdzības VDI direktoram, kā arī sūdzībā pirmajai instancei tiesā, bet tie pēc būtības nav ņemti vērā nevienā no augstāk minētajām iestādēm. Ņemot vērā augstāk minēto, uzskata, ka ZRVDI inspektors ir nepamatoti sodījis SIA /Nosaukums A/.

Lūdz atcelt Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2014.gada 17.oktobra spriedumu un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu.

Saskaņā ar Latvijas APK 289.^{21}panta nosacījumiem apelācijas sūdzība apgabaltiesā ir izskatāma rakstveida procesā, pamats tiesai pēc savas iniciatīvas pieņemt lēmumu par sūdzības izskatīšanu tiesas sēdē nebija objektīvi konstatējams un ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas tiesneses 2014.gada 11.decembra lēmumu apelācijas sūdzība pieņemta izskatīšanai rakstveida procesā.

Saskaņā ar Latvijas APK 289.^{21}pantu otro daļu noraidījums tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim nav pieteikts.
Pārbaudījusi lietas materiālus, izvērtējusi pārsūdzētā sprieduma pamatojumu un apelācijas sūdzībā izteiktos argumentus, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība ir noraidāma, bet pārsūdzētais spriedums atstājams negrozīts.

Tiesu kolēģija, pārbaudījusi Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2014.gada 17.oktobra sprieduma motivāciju, atzīst, ka tā ir pareiza un pilnībā pietiekama. Proti, Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa, izvērtējot konkrētās lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, pamatoti atzinusi, ka VDI 2014.gada 7.janvāra lēmums Nr.12OS-06/2-2014-05-05/9 ir tiesisks un pamatots. Līdz ar to tiesu kolēģija saskaņā ar Latvijas APK 289.^{22}panta pirmo daļu, 289.^{13}panta trešo daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam, sprieduma motivācijai un izvērstāks argumentu izklāsts apelācijas instances tiesas spriedumā nav nepieciešams.

Apelācijas instances tiesa nekonstatē, ka pirmās instances tiesa būtu pieļāvusi Latvijas APK normu pārkāpumu, tiesa ir pilnībā novērtējusi visus lietas apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.
Tiesu kolēģija piekrīt tam lietas faktisko apstākļu un pierādījumu novērtējumam, kā arī Darba likuma 28.panta un 41.panta normu interpretācijai, kāda ir sniegta VDI amatpersonu pieņemtajos lēmumos un Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas spriedumā, un pievienojas iestādes un pirmās instances tiesas konstatējumam, ka SIA /Nosaukums A/ ir izdarījusi Latvijas APK 41.panta otrajā daļā noteikto pārkāpumu.

Pirmās instances tiesa konkrētās pārkāpuma lietas izskatīšanas ietvaros ir ievērojusi vispārīgos tiesību principus un normatīvo aktu regulējumu. Spriedums satur izvērstu un detalizētu motivāciju, kurā ir analizēti ar pārkāpuma izdarīšanu saistītie lietas apstākļi un norādes par SIA /Nosaukums A/ pārkāpuma būtību. Vainas konstatēšanai ir izmantoti ticami attiecināmi un pieļaujami pierādījumi.

Tiesu kolēģija, pārbaudot administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, nekonstatē, ka pirmās instances tiesa nebūtu izvērtējusi un nebūtu ņēmusi vērā kādu būtisku apstākli, kam būtu nozīme lietas pareizā izspriešanā.

Lietā nav strīda par to, ka SIA /Nosaukums A/ objektā 2013.gada 22.maijā sarga/dežuranta pienākumus pildīja /pers. E/.

Kā arī lietā nav strīda, par to, ka pārkāpuma dienā SIA /Nosaukums A/ nebija noslēgts darba līgums ar /pers. E/.

Lietā ir strīds par to, vai SIA /Nosaukums A/ ir saucama pie administratīvās atbildības par Latvijas APK 41.panta otrajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu.

Pārbaudot lietas materiālus, tiesu kolēģija konstatē, ka starp SIA /Nosaukums A/ un /pers. E/ bijis noslēgts darba līgums N.01/13, kurš ticis pārtraukts 2013.gada 30.aprīlī, atkārtoti darba tiesiskās attiecības starp pusēm nodibinātas 2013.gada 24.maijā, noslēdzot jaunu darba līgumu Nr.22/213, no kā izriet, ka VDI pārbaudes laikā - 2013.gada 22.maijā /pers. E/ tika nodarbināts bez rakstveidā noslēgta darba līguma.
Tiesu kolēģija uzskata, ka Sūdzības iesniedzējas norādītais, ka nebija informēta par /pers. E/ atrašanos būvprojektā neapstiprinās ar lietas materiālos esošo informāciju, tai skaitā ar /pers. E/ VDI amatpersonām paskaidroto, ka ir SIA /Nosaukums A/ darbinieks, norādījis uz 2013.gada 3.janvāra darba līgumu ar SIA /Nosaukums A/ (kas uz pārbaudes brīdi vairs nebija spēkā).
Tiesu kolēģija norāda, ka, ka, nenodibinot faktiskas darba attiecības rakstveida darba līguma formā, darbinieks zaudē Darba likumā noteiktās un citas tiesiskās garantijas.
Tiesu kolēģija atzīst, ka SIA /Nosaukums A/ piemērotais sods ir izvēlēts atbilstoši likuma prasībām, un ievērojot Latvijas APK 41.panta otrās daļas sankcijas robežas.

Ievērojot iepriekš izklāstīto, tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums ir likumīgs un atstājams negrozīts, bet SIA /Nosaukums A/ apelācijas sūdzība ir noraidāma kā nepamatota.

Pamatojoties uz Latvijas APK 289^{21}.pantu, 289^{22}.pantu, 289^{12}.panta otrās daļas 1.punktu, tiesu kolēģija

nosprieda:

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2014.gada 17.oktobra spriedumu atstāt negrozītu, bet SIA /Nosaukums A/ apelācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesnese (personiskais paraksts) L.Šteinerte
Tiesnese (personiskais paraksts) I.Vīgante
Tiesnesis (personiskais paraksts) G.Kveska